

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.410.001.02.2020

Pan
Daniel Korona
Prezes Zarządu
ELEWARR Sp. z o.o.
Ul. Jagiellońska 78
03-301 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji
Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 10 lipca 2020 r.

I/20/001 – Zarządzanie ELEWARR Sp. z o.o.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	ELEWARR Sp. z o.o., ul. Jagiellońska 78, 03-301 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Daniel Korona – Prezes Zarządu od 1 listopada 2018 r. Bogdan Drechna – Prezes Zarządu od 1 marca 2016 r. do 31 października 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Gospodarowanie majątkiem2. Osiągane wyniki finansowe3. Działania w zakresie skupu i przechowywania zbóż oraz rzepaku4. Wykonanie wniosków pokontrolnych Najwyższej Izby Kontroli
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do dnia zakończenia kontroli), z uwzględnieniem dowodów sporządzanych w okresie wcześniejszym, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	Dariusz Marszałek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr KRR/2/2020 z 10 stycznia 2020 r. Elżbieta Grzeszczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr KRR/3/2020 z 10 stycznia 2020 r. (akta kontroli str. 1-4, 1825-1826)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Sytuacja ekonomiczno-finansowa ELEWARR Sp. z o.o. w badanym okresie uległa pogorszeniu. Za rok obrotowy 2016/2017 Spółka wykazała zysk netto w wysokości 3.468 tys. zł, który przeznaczono na pokrycie strat z lat ubiegłych. W roku obrotowym 2017/2018 nastąpiło dalsze pogorszenie wyniku finansowego - strata netto w wysokości 17,2 mln zł, która spowodowana była głównie niekorzystną sprzedażą rzepaku pod koniec roku obrotowego. Zysk netto za rok obrotowy 2018/2019 pokrył tylko w niewielkiej części straty poniesione w poprzednich latach. Ponadto wynik finansowy Grupy Kapitałowej ELEWARR również uległ pogorszeniu, co miało wpływ na wyniki finansowe Spółki.

Wykorzystanie przez ELEWARR Sp. z o.o. potencjału przechowalniczego w okresie objętym kontrolą zwiększyło się w odniesieniu do lat poprzednich. Spowodowane było to przede wszystkim wzrostem liczby usług przechowania na rzecz dużych podmiotów zajmujących się przetwórstwem oraz dla Agencji Rezerw Materiałowych. Udział ELEWARR Sp. z o.o. w rynku przechowywania zbóż i rzepaku nadal był marginalny i wyniósł 4,5% w skali kraju.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 i 1571, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Najwyższa Izba Kontroli już w poprzednich kontrolach³ wskazywała na utratę przez ELEWARR Sp. z o.o. kluczowej roli w stabilizacji rynku zbóż i rzepaku, jak również na pogarszającą się sytuację finansową Spółki. Nie poprawiło się zarządzanie Spółką ELEWARR, czego przykładem były podejmowane działania dotyczące sprzedaży składników aktywów trwałych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące sprzedaży w 2018 r. rzepaku i pszenicy konsumpcyjnej świadczą o nieprawidłowym i nieskutecznym nadzorze Zarządu Spółki nad działalnością oddziałów terenowych Spółki, w szczególności nad Oddziałem w Gądkach koło Poznania.

Zarząd ELEWARR Sp. z o.o. zrealizował dwa wnioski pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli⁴. Trzeci wniosek o dokonanie zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi, wynagrodzeń nienależnie pobranych przez byłych członków Rady Nadzorczej i byłych członków Zarządu został częściowo zrealizowany.

Biorąc pod uwagę wyniki finansowe ELEWARR Sp. z o.o., zdaniem NIK osiągnięcie wymiernych efektów dla działań Spółki jest możliwe jedynie przez zmianę koncepcji funkcjonowania, wzmocnienie nadzoru Zarządu oraz określenie zadań pozwalających na zwiększenie jej znaczenia na rzecz stabilizacji rynków rolnych, co umożliwi znacząco poprawę wyników finansowych Spółki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Gospodarowanie majątkiem

1.1. Założycielem i jedynym udziałowcem (100% udziałów) ELEWARR Sp. z o.o. (dalej Spółka lub ELEWARR) do 31 sierpnia 2017 r., był Prezes Agencji Rynku Rolnego (dalej ARR). Od 1 września 2017 r. prawa z udziałów Spółki wykonywał Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej KOWR)⁶.

Według stanu na początek roku obrotowego 2016/2017 wartość księgowa aktywów trwałych ELEWARR wyniosła 209.670 tys. zł, z tego rzeczowe aktywa trwałe stanowiły 194.751 tys. zł, a inwestycje długoterminowe 14.425 tys. zł.

Według stanu na początek roku obrotowego 2017/2018 wartość księgowa aktywów trwałych ELEWARR wyniosła 206.035 tys. zł, z tego rzeczowe aktywa trwałe stanowiły 196.140 tys. zł, a inwestycje długoterminowe 9.456 tys. zł.

Na początku roku obrotowego 2018/2019 wartość księgowa aktywów trwałych ELEWARR wyniosła 220.061 tys. zł, z tego rzeczowe aktywa trwałe stanowiły 214.254 tys. zł a inwestycje długoterminowe 5.345 tys. zł.

Wzrost wartości księgowej rzeczowych aktywów trwałych w roku obrotowym 2017/2018 wyniósł 18.114 tys. zł, a wartość inwestycji długoterminowych obniżyła się o 4.111 tys. zł, przede wszystkim w wyniku przejęcia majątku spółki Elewator w Koronowie sp. z o.o.

Według stanu na początek roku obrotowego 2019/2020 wartość księgowa aktywów trwałych ELEWARR wyniosła 222.048 tys. zł, z tego rzeczowe aktywa trwałe

³ Kontrola „Funkcjonowanie ELEWARR Sp. z o.o.” nr P/10/108 z 2010 r. i kontrola „Nadzór Prezesa Agencji Rynku Rolnego nad ELEWARR Sp. z o.o.” nr K/13/002 z 2014 r.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 26 lutego 2014 r. w wyniku kontroli „Nadzór Prezesa Agencji Rynku Rolnego nad ELEWARR sp. z o.o.” skierowała do Zarządu ELEWARR Sp. z o.o. trzy wnioski pokontrolne.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Na podstawie art. 46 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz.624, ze zm.), z dniem 1 września 2017 r. KOWR z mocy prawa wstąpił w ogół praw i obowiązków zniesionej Agencji Rynku Rolnego. Na podstawie ww. ustawy (art. 46 ust. 5), KOWR z dniem 1 września przejął udziały w spółkach prawa handlowego posiadane przez Agencję Rynku Rolnego.

stanowiły 216.257 tys. zł, a inwestycje długoterminowe 5.345 tys. zł. Wartość rzeczowych aktywów trwałych wzrosła o 2.003 tys. zł, z tego 430 tys. zł dotyczyło leasingu środków transportu i 1.573 tys. zł na zakupy rzeczowych aktywów trwałych. Wartość inwestycji długoterminowych pozostała bez zmian.

(akta kontroli str. 2868-2874)

W okresie objętym kontrolą, tj. za lata obrotowe 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 ELEWARR dokonywał zakupu dostaw i usług na podstawie „Planu dostaw, usług i robót budowlanych w roku obrotowym” stanowiącego załącznik do rocznego „Planu Rzeczowo-finansowego ELEWARR sp. z o.o.” opracowywanego przez Zarząd Spółki przed rozpoczęciem roku obrotowego.

(akta kontroli str. 2980-2981)

W roku obrotowym 2016/2017 łączne koszty inwestycji i remontów wyniosły 3.238 tys. zł netto, z tego koszty inwestycji 1.014 tys. zł, a koszty remontów i konserwacji 2.224 tys. zł. W roku obrotowym 2017/2018 koszty inwestycji i remontów łącznie wyniosły 4.358 tys. zł netto, z tego inwestycje 1.995 tys. zł, a remonty i konserwacja 2.363 tys. zł. W roku obrotowym 2018/2019 inwestycje i remonty wyniosły 5.723 tys. zł netto, z tego inwestycje 3.087 tys. zł, a remonty i konserwacja 2.636 tys. zł.

Największe zrealizowane lub będące w realizacji zadania inwestycyjne w tych okresach to: zakup i montaż przenośników łańcuchowych w Wąbrzeźnie na kwotę [...] (rok obrotowy 2016/2017), kompleksowa modernizacja systemu monitoringu we wszystkich obiektach magazynowych ELEWARR na kwotę [...] (rok obrotowy 2017/2018), przebudowa i modernizacja zasypu oraz rozładunku suszarni w elewatorze w Koronowie na kwotę [...], zakup i montaż dwóch przenośników łańcuchowych zasypowych nad komorami w elewatorze w Wąbrzeźnie na kwotę [...], rozpoczęcie budowy suszarni zbożowej w Bielsku Podlaskim na kwotę [...] (rok obrotowy 2018/2019).

W roku obrotowym 2019/2020 wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. koszty inwestycji i remontów razem wyniosły [...] netto, z tego inwestycje [...], remonty i konserwacja [...].

Wydatki inwestycyjne obejmowały m. in. kwotę [...] na dokończenie zadania inwestycyjnego budowy suszarni zbożowej w Bielsku Podlaskim oraz kwotę [...] na powiększenie powierzchni magazynowej elewatora w Rzeszowie o 9 tys. ton.

(akta kontroli str. 2780, 2970-2981)

W badanym okresie ELEWARR, zgodnie ze Strategią ELEWARR na lata 2017-2020 (dalej Strategia ELEWARR), dokonał sprzedaży składników majątku trwałego:

- 1) niewykorzystywanej w działalności gospodarczej nieruchomości zabudowanej zespołem budynków magazynowych i administracyjno-socjalnych, położonej w Mierkowie, gmina Lubsko o łącznej powierzchni 5,9907 ha. Rada Nadzorcza Spółki uchwałą nr 3/09/16 z dnia 27 września 2016 r., działając na podstawie § 19 ust. 2 pkt 12 Aktu Założycielskiego Spółki⁸ (dalej Akt Założycielski) pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu Spółki do Zgromadzenia Wspólników w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (dalej NZW) w uchwale nr 1 z dnia 24 sierpnia 2017 r. działając na podstawie § 15 ust. 1 pkt 13 Aktu Założycielskiego wyraziło zgodę na zbycie tej nieruchomości. Wartość rynkowa nieruchomości na dzień podjęcia ww. uchwały wyniosła [...] według operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego w dniu 25 lipca 2016 r., aktualizowanego w dniu

⁷ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej – Dz. U. z 2019 r. poz. 1429 w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Dz. U. z 2019 r. poz. 1010, ze zm. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ELEWARR Sp. z o.o.

⁸ Akt Notarialny z dnia 15 maja 1992 r. Repertorium A – 3110/92 ze zm.

18 sierpnia 2017 r. Nieruchomość została sprzedana za kwotę [...] w dniu 22 marca 2018 r.

(akta kontroli str. 2639-2640, 2641, 2722-2724, 2679-2719)

- 2) prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Braniewie o powierzchni 1288 m² wraz z prawem własności budynku magazynowego o pow. użytkowej 3.557 m², które przynosiły dla Spółki straty i wykorzystywane były w niewielkim stopniu. Rada Nadzorcza Spółki uchwałą nr 11/12/18 z dnia 27 grudnia 2018 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu Spółki do Zgromadzenia Wspólników (dalej ZW) w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników uchwałą nr 1 z dnia 6 lutego 2019 r. wyraziło zgodę na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Braniewie, za cenę nie niższą niż 1.119 tys. zł. Według operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego w dniu 23 marca 2018 r. wartość rynkowa nieruchomości wynosiła [...]. Nieruchomość została sprzedana za kwotę [...] w dniu 20 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 2662-2667, 2830-2862)

Ponadto ELEWARR dokonał sprzedaży udziałów w spółce Elewator Sieradz sp. z o.o. (dalej Elewator Sieradz). Zarząd we wniosku z dnia 13 maja 2019 r. podał, że udziały w Elewator Sieradz nie przyniosły Spółce korzyści finansowych, nie dają możliwości ELEWARR wpływu na bieżące zarządzanie i rozwój (26,73% udziałów w kapitale), a sprzedaż udziałów była zgodna z celami wyznaczonymi w Strategii ELEWARR na lata 2017-2020.

Przedstawiciel ELEWARR był członkiem Rady Nadzorczej Elewator Sieradz. Zgodnie z art. 212 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁹ wspólnikowi służyło prawo kontroli spółki. W związku z tym uprawnieniem były Prezes Zarządu powołał Pełnomocnika ds. nadzoru właścicielskiego, który sprawował nadzór nad spółkami, w tym nad Elewator Sieradz. Niezależnie od powyższego, w § 14 umowy spółki Elewator Sieradz zawarto zapis, że uchwały zapadają większością 75% głosów obecnych na Zgromadzeniu Wspólników (ZW Elewator Sieradz nie mogło zatem podjąć żadnej uchwały bez zgody ELEWARR). Zapis ten pozwalał Zarządowi współuczestniczyć w kreowaniu strategii działalności spółki Elewator Sieradz.

Zarząd ELEWARR rekomendował sprzedaż za cenę nie niższą niż 620 tys. zł, wobec ich wartości bilansowej na poziomie 433,1 tys. zł. Zdaniem NIK wartość bilansowa udziałów Elewator Sieradz, (infrastruktura - betonowe magazyny o poj. 34 tys. ton, wagi, bocznica kolejowa, nieruchomości o pow. 3,77 ha) nie odzwierciedla znaczenia tej spółki dla rynku przechowalnictwa w województwie łódzkim, a wbrew uzasadnieniu wniosku Zarządu, przy przyjętych rozwiązaniach w umowie spółki, ELEWARR miał wpływ na kreowanie strategii Elewator Sieradz.

Uchwałą nr 1/2019 z dnia 24 czerwca 2019 r. NZW wyraziło zgodę na zbycie 769 udziałów stanowiących 26,73% kapitału zakładowego spółki Elewator Sieradz sp. z o.o. z siedzibą w Sieradzu, na kwotę nie niższą niż 620 tys. zł z zachowaniem zasad konkurencyjnych, obejmujących ogłoszenie Spółki na stronie internetowej, wysłanie ofert do wybranych inwestorów i wybór najkorzystniejszej cenowo oferty. Rada Nadzorcza uchwałą nr 2/05/19 z dnia 9 maja 2019 r. zarekomendowała, aby sprzedaż udziałów w Elewator Sieradz sp. z o.o. nie była niższa niż 620 tys. zł. W dniu 19 grudnia 2019 r. Spółka sprzedała 769 udziałów za kwotę [...].

(akta kontroli str. 2644-2661, 2983-2992)

1.2. W planie rzeczowo-finansowym na rok obrotowy 2016/2017 i 2017/2018 nie określono planu zatrudnienia w ELEWARR. W planie rzeczowo-finansowym na rok obrotowy 2018/2019 określono limit na [...] etatów na 30 czerwca 2019 r.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 505, ze zm.

Zatrudnienie ogółem w ELEWARR wg stanu na koniec roku obrotowego 2016/2017 wyniosło 209 osób, 2017/2018 - 218 osób, 2018/2019 - 218 osób i na dzień 31 grudnia 2019 r. - 211 osób. Średnioroczne zatrudnienie ogółem w przeliczeniu na etaty za rok obrotowy 2016/2017 wyniosło 197,0 etatów, za 2017/2018 wyniosło 199,31 etatów, za 2018/2019 wyniosło 213,3 etatów, a na dzień 31 grudnia 2019 r. – 209,9 etatów. Koszty wynagrodzeń w roku obrotowym 2016/2017 wyniosły 12.085,4 tys. zł, w 2017/2018 14.072,1 tys. zł i 2018/2019 13.847,7 tys. zł. Wzrost zatrudnienia w roku obrotowym 2017/2018 spowodowany był głównie przejściem pracowników Elewator w Koronowie sp. z o.o.

(akta kontroli str.1571-1579, 2665)

W okresie objętym kontrolą ZW powołało czterech członków Zarządu. Wszyscy członkowie Zarządu w badanym okresie zostali wybrani bez postępowania konkursowego na stanowisko członka Zarządu. Prezesa Zarządu i dwóch Wiceprezesów Zarządu ZW powołało w dniu 1 listopada 2018 r. oraz Wiceprezes Zarządu w dniu 5 marca 2019 r.

Zgodnie z § 15 ust 1 Aktu Założycielskiego do wyłącznej kompetencji Zgromadzenia Wspólników należał wybór i odwołanie członków Zarządu i Rady Nadzorczej, a stosownie do § 19 ust 2 pkt 10 Aktu Założycielskiego, do kompetencji Rady Nadzorczej należało przeprowadzanie konkursu na stanowisko członka Zarządu.

Z wyjaśnień Przewodniczącego Rady Nadzorczej wynika, że jego zdaniem Rada Nadzorcza nie miała uprawnień do przeprowadzenia konkursów na stanowisko członka Zarządu bez postanowienia Zgromadzenia Wspólników. Zgromadzenie Wspólników w okresie objętym kontrolą nie postanowiło o wyborze członków Zarządu w trybie postępowania konkursowego. Zdaniem NIK powołanie trzech członków Zarządu w 2018 r. bez postępowania konkursowego było niezgodne z art. 19a ust. 2 w związku z art. 69a ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników¹⁰.

(akta kontroli str.1894)

W ELEWARR wprowadzono zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej określone w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹¹ (dalej uzmp). Uchwałą nr 2/2019 z dnia 23 grudnia 2019 r. NZW dokonało zmiany umowy Spółki przez uchylenie jej dotychczasowego tekstu (Akt Założycielski z 15 maja 1992 r.) i przyjęło nowy Akt Założycielski Spółki¹², w którym wprowadzono m.in. zasady powoływania członków Zarządu, po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego przez Radę Nadzorczą zgodnie z przepisami uzmp.

(akta kontroli str.1583-1585, 1587-1606, 1833-1836)

Wynagrodzenia członków organu zarządzającego i nadzorczego Spółki dostosowano do wymagań przepisów prawa. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki w okresie objętym kontrolą były określone zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 2 ust. 2 pkt 1, art. 10 ustawy z dnia z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹³ (dalej uzkw).

Uchwałą nr 10 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu, ZW działając na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1, art. 4 – art. 8 uzkw, ustaliło zasady miesięcznego wynagrodzenia stałe dla członków Zarządu Spółki, a Rada Nadzorcza uchwałą nr 1/09/17 w sprawie kształtowania

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 2181, ze zm. Przepisy art. 19a w związku z art. 69a utraciły moc z dniem 1 stycznia 2019 r. na podstawie art. 14 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2260, ze zm.).

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1302, ze zm.

¹² Rep. A nr 4064/2019.

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1885, ze zm.

wynagrodzenia Prezesa Zarządu i uchwałą nr 3/09/17 w sprawie kształtowania wynagrodzenia Wiceprezesa Zarządu określiła, że wynagrodzenie stałe Prezesa Zarządu wynosi [...]7, a Wiceprezesa Zarządu [...]7 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS).

Uchwałą nr 11 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej (...) ZW ustaliło miesięczne wynagrodzenie przewodniczącego i pozostałych członków rady nadzorczej Spółki¹⁴ w wysokości 1,5 krotności, a pozostałych członków RN 1 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez GUS.

(akta kontroli str. 1683-1739, 1980-1983, 1999-2025)

W związku ze zmianą uregulowań dotyczących wynagradzania członków Zarządu, tj. zastąpienia umów o pracę umowami o świadczenie usług w zakresie zarządzania, Spółka nie wypłacała członkom Zarządu odpraw z tego tytułu. Uchwałą nr 6 NZW z dnia 31 października 2018 r. (dalej Uchwała nr 6) w sprawie zmiany Uchwały nr 10 ZZW z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu ustalono, że miesięczne wynagrodzenie stałe dla poszczególnych członków Zarządu Spółki zawiera się w przedziale od 4- do 8-krotności podstawy wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 uzkw, z uwzględnieniem przepisów szczególnych, przy czym w umowie wynagrodzenie stałe dla poszczególnych członków Zarządu określa się kwotowo. Uwzględniając informacje wynikające z załączników nr 1 (wzór umowy o świadczenie usług zarządzania zawieranej z Prezesem Zarządu) i nr 2 (wzór umowy o świadczenie usług zarządzania zawieranej z Wiceprezesem Zarządu) do Uchwały nr 6, wynagrodzenie stałe dla Prezesa Zarządu określone zostało w kwocie [...]7 brutto, zaś dla Wiceprezesa Zarządu – w kwocie [...]7 brutto.

(akta kontroli str.1585-1586)

1.3. W latach objętych kontrolą w Spółce przyjęto Strategię ELEWARR na lata 2017-2020, której aktualizacja została przyjęta przez Zarząd uchwałą nr 1/2018 z dnia 23 stycznia 2018 r. Zarząd Spółki wskazał, jako cele strategiczne w latach 2017-2020 zwiększenie aktywności handlowej m. in. poprzez rozwinięcie współpracy z Agencją Rezerw Materiałowych w zakresie świadczenia na rzecz ARM usług przechowywania zbóż z przeznaczeniem na państwowe rezerwy strategiczne, poprawę rentowności posiadanych aktywów, inwestycje prorozwojowe, restrukturyzację organizacyjną i majątkową.

W zakresie realizacji Strategii ELEWARR w roku obrotowym 2017/2018 zawarł [...]7 umowy sprzedaży i przechowywania państwowych rezerw [...]7 zawartej z Agencją Rezerw Materiałowych¹⁵. Spółka, jak wcześniej zaznaczono, podjęła działania dotyczące restrukturyzacji organizacyjnej i majątkowej, w tym sprzedała kompleks magazynów płaskich położonych w Mierkowie, przeprowadziła restrukturyzację obiektu magazynowego położonego w Braniewie poprzez sprzedaż części obiektów magazynowych i włączyła do ELEWARR spółkę Elewator w Koronowie sp. z o.o. Spółka zleciła analizę stanu prawnego oraz wycenę wartości rynkowej dotyczące przejęcia spółki Elewator w Koronowie sp. z o.o. za kwotę [...]7. W wyniku włączenia Elewator w Koronowie sp. z o.o. ELEWARR nie osiągnął zakładanych efektów ekonomicznych. W roku obrotowym 2018/2019 obiekt w Koronowie przyniósł stratę w wysokości [...]7, a za okres od 1 lipca 2019 r. do 31

¹⁴ Zmienionej Uchwałą NZW nr 7 z dnia 31 października 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 11 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 30 grudnia 2016 r. (...).

¹⁵ Umowa z dnia 23 października 2017 r. nr BRZ-4203-zb-1/2017 i BRZ-4203-zb-7/2018.

stycznia 2020 r. - stratę w wysokości [...]7. Przejęcie Elewator w Koronowie sp. z o.o. zwiększyło potencjał przechowalniczy ELEWARR o 50 tys. ton.

W zakresie inwestycji rozwojowych zbudowano suszarnię kukurydzy na terenie obiektu magazynowego w Bielsku Podlaskim oraz uruchomiono proces inwestycyjny polegający na rozbudowie o 9 tys. ton (I etap) magazynu Spółki w Rzeszowie.

(akta kontroli str. 526-550, 873-1033, 1051,1053, 1118-1119, 1528, 1536-1537)

1.4. Ponadto Spółka podejmowała inne działania w celu zwiększeniu jej znaczenia w stabilizacji rynków rolnych:

- a) w ramach realizacji koncepcji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, polegającej na nabyciu udziałów lub nabyciu przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w zakresie przeladunku towarów rolno-spożywczych w portach morskich, została zawarta w dniu 5 sierpnia 2019 r. umowa współpracy pomiędzy KOWR a Spółką, w wyniku której ELEWARR, jako podmiot posiadający profesjonalną wiedzę w zakresie skupu, sprzedaży i przechowywania produktów rolno-spożywczych sporządził opinię prawną o wartości [...]7.
- b) W ramach koncepcji utworzenia Narodowego Holdingu Spożywczego pod nazwą Krajowa Grupa Spożywcza, w skład której miał wchodzić ELEWARR, Spółka, na wniosek KOWR, przekazała dokumenty dotyczące funkcjonowania ELEWARR na potrzeby analizy finansowej. Działania w tym zakresie są kontynuowane.
- c) ELEWARR współpracował z KOWR w ramach projektu „Platforma Żywnościowa”¹⁶. We wrześniu 2019 r. zostało podpisane memorandum pomiędzy Giełdą Papierów Wartościowych S.A., Towarową Giełdą Energii S.A., Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A., Zamojskimi Zakładami Zbożowymi sp. z o.o. oraz ELEWARR dotyczące współpracy. Celem współpracy miało być stworzenie systemu Magazynów Autoryzowanych dedykowanych do przechowywania zbóż będących przedmiotem obrotu na Platformie Żywnościowej, w szczególności na bazie magazynów zbożowych będących w posiadaniu ELEWARR oraz Zamojskich Zakładów Zbożowych Spółka z o.o. Magazyny należące do ELEWARR miały realizować usługi przechowalnicze dla Platformy Żywnościowej. W ramach prowadzonych prac została uruchomiona w wersji pilotażowej giełda towarów rolno-spożywczych w dniu 1 marca 2020 r.

(akta kontroli str. 13- 21, 1051, 1170-1186, 1529, 1538-1544, 1548-1549)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd Spółki realizował zawarte w planach rzeczowo-inwestycyjnych zadania dotyczące inwestycji, restrukturyzacji majątkowej, modernizacji i remontów nieruchomości używanych w działalności podstawowej, a poziom zatrudnienia był adekwatny do potrzeb i do planów inwestycyjnych Spółki. Wynagrodzenia członków organu zarządzającego i nadzorczego Spółki dostosowano do wymagań przepisów prawa. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że już w poprzednich kontrolach wskazywała na utratę przez ELEWARR kluczowej roli w stabilizacji rynku zbóż i rzepaku, jak również na pogarszającą się sytuację finansową Spółki. Nie poprawiło się także zarządzanie Spółką ELEWARR. Podejmowane działania dotyczące sprzedaży składników aktywów trwałych, m. in. udziałów w Elewator Sieradz za kwotę [...]7, w sytuacji gdy ELEWARR jako wspólnik posiadający 26,73% udziałów tej spółki mógł współuczestniczyć w kreowaniu strategii jej działalności, spowodowały

¹⁶ Projekt Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pn. *Platforma Żywnościowa* jest projektem strategicznym w ramach „Strategii na Rzecz odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, którego celem jest uruchomienie przez podmiot rynku kapitałowego elektronicznej platformy sprzedażowej dla produktów rolno-spożywczych. Projekt finansowany jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu "Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków" GOSPOSTRATEG zgodnie z umową GOSPOSTRATEG 1/285521/2/NCBR/2018, a za jego wdrożenie odpowiedzialny jest KOWR.

ograniczenie możliwości oddziaływania na stabilizację rynku rolnego w województwie łódzkim, a jedynie w nieznacznym stopniu wpłynęły na wynik finansowy Spółki.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Osiągane wyniki finansowe

2.1. Spółka za rok obrotowy 2016/2017¹⁷ osiągnęła przychody netto ze sprzedaży w kwocie 247.920 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 w kwocie 311.021 tys. zł oraz za rok obrotowy 2018/2019 w kwocie 292.258 tys. zł, w tym:

- ze sprzedaży zbóż i rzepaku za rok obrotowy 2016/2017 - 217.834 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 280.640 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 266.729 tys. zł;
- ze sprzedaży usług za rok obrotowy 2016/2017 - 16.191 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 22.237 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 22.436 tys. zł, w tym:
 - przychody z usług przechowywania na rzecz ARR, a następnie KOWR wyniosły za rok obrotowy 2016/2017 - 1.861 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 1.864 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 514 tys. zł;
 - przychody z usług przechowywania rezerw strategicznych na rzecz Agencji Rezerw Materiałowych (dalej ARM) wyniosły za rok obrotowy 2016/2017 - 3.039 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 9.313 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 12.377 tys. zł;
 - przychody z usług przechowywania na rzecz pozostałych podmiotów wyniosły za rok obrotowy 2016/2017 - 6.519 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 4.583 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 5.391 tys. zł.

Jak podał Prezes Zarządu ELEWARR, zmiany wielkości przychodu uzależnione były od wysokości kredytu obrotowego, posiadanych środków własnych, przewidywanych cen skupu i warunków pogodowych.

(akta kontroli str. 93, 237, 373, 551-552)

2.2. Spółka poniosła koszty działalności operacyjnej za rok obrotowy 2016/2017 w wysokości: 242.720 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 327.793 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 290.855 tys. zł, w tym:

- wartość sprzedanych towarów i materiałów wyniosła za rok obrotowy 2016/2017 - 202.348 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 281.458 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 246.509 tys. zł,
- koszty rodzajowe, w tym:
 - wynagrodzenia za rok obrotowy 2016/2017 - 12.906 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 14.843 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 14.472 tys. zł,
 - amortyzacja za rok obrotowy 2016/2017 - 6.937 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 7.241 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 6.998 tys. zł;
 - usługi obce: za rok obrotowy 2016/2017 - 5.200 tys. zł, za rok obrotowy 2017/2018 - 8.019 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 - 6.505 tys. zł.

W roku obrotowym 2017/2018 nastąpił wzrost kosztów operacyjnych w stosunku do poprzedniego roku obrotowego o 85.073 tys. zł, tj. o 35%, w tym wartość sprzedanych towarów i materiałów wzrosła o 79.110 tys. zł, tj. o 39%. Zmiana kosztów operacyjnych spowodowana była głównie zmianami kosztów sprzedaży towarów i materiałów. Na wzrost kosztów również miał wpływ wzrost usług obcych o kwotę 2.819 tys. zł związany [...] oraz wzrostem wynagrodzeń o kwotę 1.937 tys. zł. Nastąpił również wzrost kosztów rodzajowych o 5.963 tys. zł (tj. o 15%) w stosunku do roku obrotowego 2016/2017. Na wzrost kosztów rodzajowych

¹⁷ Spółka w 2015 r. przyjęła rok obrotowy obejmujący okres 1 lipca do 30 czerwca roku następnego.

największy wpływ miało przejęcie Spółki Elewator Koronowo Sp. z o.o. przez ELEWARR (koszt [...]]).

(akta kontroli str. 95-96, 239-252, 283-285, 375-376, 553-555, 1125-1127, 1160)

2.3. Spółka za rok obrotowy 2016/2017 osiągnęła zysk z działalności gospodarczej w kwocie 3.436 tys. zł, a zysk netto wyniósł 3.468 tys. zł

Zarząd Spółki w uchwale nr 17/17 z dnia 25 sierpnia 2017 r. wniósł do ZW o przeznaczenie całości zysku netto za rok obrotowy 2016/2017 na kapitał zapasowy Spółki z przeznaczeniem na pokrycie strat z lat poprzednich. Rada Nadzorcza uchwałą 2/08/17 z 28 sierpnia 2017 r. zaopiniowała pozytywnie wniosek Zarządu. Zgromadzenie Wspólników uchwałą nr 2 z 30 sierpnia 2017 r. przyjęło wniosek o przeznaczenie całości zysku netto na kapitał zapasowy Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 79-490, 1039, 371, 378-431, 1288-1289)

Za rok obrotowy 2017/2018 ELEWARR wykazał stratę netto w wysokości 17.222 tys. zł, w tym stratę ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w wysokości 16.773 tys. zł. Głównym powodem powstania straty było uzyskania niskiej marży¹⁸ (-0,2%) z tytułu sprzedaży rzepaku w porównaniu do marży uzyskanej w poprzednim roku obrotowym (15,9%), co było wynikiem zbyt późnej decyzji o sprzedaży pod koniec roku obrotowego.

(dowód: akta kontroli str. 219-291, 1039, 1162, 1208-1254, 1262-1315)

Jak podał Prezes Zarządu ELEWARR, główną przyczyną straty za rok obrotowy 2017/2018 był „brak zgody poprzedniego Prezesa Zarządu na sprzedaż rzepaku w okresie lepszej koniunktury na rynku, tj. od końca października 2017 do końca listopada 2017, w oczekiwaniu na wyższą marżę (...)”. Ponadto Prezes Zarządu ELEWARR poinformował, że na powstanie straty miało wpływ: „zwiększenie zakupu [...] o blisko [...] na potrzeby Agencji Rezerw Materiałowych, co spowodowało wzrost cen na rynku, a tym samym obniżyło marżę już przygotowanej partii zbóż dla ARM. Błędnie przyjęte kwoty za składowanie (zbyt niskie) powodowały dużo niższe wpływy za usługi.”

(dowód: akta kontroli str. 1122-1123)

Były Prezes Zarządu ELEWARR odniósł się do kwestii niepodjęcia decyzji dotyczącej sprzedaży rzepaku od grudnia 2017 r. do maja 2018 r., w tym sprzedaży w okresie największej koniunktury (październik-listopad 2017 r.) i stwierdził, że: „Sprzedaż w cenie [...] dawała zaledwie 40 zł marży w stosunku do założonej realnie w planie 200 zł. Już wówczas były prognozy, że przezimowanie rzepaku o zimego wskutek braku okrywy śnieżnej i długotrwałych mrozów w zbiorach 2018 r. będą niższe. To dawało nadzieję na odwrót trendu” „(...) sinusoida na tle historycznych notowań wzrasta od stycznia i trwa do maja. Jest to związane z wieloma czynnikami wewnątrz kraju. Decyzję o sprzedaży 11 tys. ton podjąłem w kontakcie z Wiceprezesem, który odradzał sprzedaż. Podjąłem ją zatem na własną odpowiedzialność”.

(dowód: akta kontroli str. 1514-1515)

W listopadzie 2017 r. Zarząd Spółki zawarł jedną umowę¹⁹ sprzedaży [...] rzepaku za cenę [...] za tonę. Kolejne [...] umów sprzedaży rzepaku Zarząd zawarł dopiero pod koniec roku obrotowego 2017/2018 (maj-czerwiec 2018 r.) [...]. W roku obrotowym 2017/2018 Spółka sprzedała łącznie 75 tys. ton rzepaku na kwotę [...].

Zespół Obrotu – komórka organizacyjna ELEWARR - wskazywał na konieczność wcześniejszej sprzedaży rzepaku ze względu na sytuację na rynku, w tym na korzystne ceny. W wyniku sprzedaży Spółka otrzymała od 80 do 90% ceny za rzepak, a rozliczenie sprzedaży (zamknięcie kontraktów) nastąpiło w następnym roku

¹⁸ Marża liczona jako różnica przychodu ze sprzedaży do wartości sprzedanych produktów i towarów.

¹⁹ Umowa z 24 listopada 2017 r.

obrotowym, tj. 2018/2019. Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za rok obrotowy 2017/2018 po dniu bilansowym nastąpiło zamknięcie kontraktu terminowego na sprzedaż 20,2 tys. ton rzepaku. Końcowe rozliczenie kontraktów nastąpiło dopiero po sporządzeniu sprawozdania finansowego za rok 2017/2018, kiedy zostały wystawione faktury korygujące. [...]”⁷

Mając na uwadze pogarszające się wyniki finansowe, Rady Nadzorcza w dniu 25 kwietnia 2018 r.²⁰ zwróciła uwagę na prognozowany ujemny wynik finansowy Spółki oraz na istotne niewykonanie planu rzeczowo-finansowego, w tym nieprzygotowanie korekty do planu. Nie zostały przygotowane również analizy lub plany naprawcze dotyczące sytuacji finansowej w Spółce. Rada Nadzorcza oświadczyła, że niepoinformowanie Rady Nadzorczej o możliwości wystąpienia ujemnego wyniku finansowego spowodowało utratę zaufania do byłego Prezesa Zarządu ELEWARR.

(dowód: akta kontroli str. 1262-1315, 1499-1508, 1527-1535)

Na wynik finansowy z pozostałej działalności operacyjnej za rok obrotowy 2017/2018 wpływ miały rozwiązane odpisy aktualizujące wartość należności w kwocie 104 tys. zł, umorzenie ujemnej wartości firmy w kwocie 237 tys. zł, zysk ze zbycia środków trwałych w wysokości 358 tys. zł, ponoszone koszty związane z nieruchomością w Mierkowie (młyn), tj.: podatek od nieruchomości 91 tys. zł, ochronę młyna 119 tys. zł i energię 53 tys. zł. Na wynik z działalności finansowej wpływ miały głównie koszty obsługi zadłużenia kredytowego, zapłacone odsetki i prowizje bankowe w wysokości 2.936 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 245-291, 551-555)

Zarząd Spółki w uchwale nr 23/18 z 21 grudnia 2018 r. wniósł do ZW o pokrycie całości straty za rok obrotowy 2017/2018 zyskiem z lat przyszłych. Rada Nadzorcza uchwałą 5/12/18 z 27 grudnia 2018 r. zaopiniowała pozytywnie wniosek Zarządu w sprawie pokrycia straty. Zgromadzenie Wspólników uchwałą nr 2 z 27 grudnia 2018 r. wyraziło zgodę na pokrycie straty zyskiem z lat następnych.

(dowód: akta kontroli str. 657, 737, 844)

Za rok obrotowy 2018/2019 Spółka osiągnęła zysk netto w kwocie 928 tys. zł, w tym zysk ze sprzedaży w wysokości 1.403 tys. zł, a pozostałe przychody operacyjne wyniosły 3.514 tys. zł. Łącznie z tytułu działalności operacyjnej osiągnięto zysk w wysokości 3.341 tys. zł. Przychód z operacji finansowych wyniósł 493 tys. zł, a zysk z działalności gospodarczej 920 tys. zł. Na wynik finansowy wpływ miało m. in. [...]”⁷ oraz sprzedaż składników majątku trwałego.

(dowód: akta kontroli str. 381-425)

Zarząd Spółki w uchwale nr 15/19 z dnia 17 września 2019 r. skierował wniosek do Zgromadzenia Wspólników o przeznaczenie całości zysku netto za rok obrotowy 2018/2019 w celu pokrycia straty z lat ubiegłych. Rada Nadzorcza uchwałą 3/09/19 z 19 września 2019 r. zaopiniowała pozytywnie wniosek Zarządu. Zgromadzenie Wspólników uchwałą nr 3 z 11 grudnia 2019 r. przyjęło wniosek o przeznaczenie całości zysku netto na kapitał zapasowy w celu pokrycia straty z lat ubiegłych.

(dowód: akta kontroli str. 673, 776, 870)

Na koniec roku obrotowego 2018/2019 ELEWARR, jako Grupa Kapitałowa, posiadał długoterminowe aktywa finansowe w dwóch podmiotach zależnych, tj. TDM „ARRTRANS” S.A. (dalej TDM ARRTRANS), w której ELEWARR posiadał 100% akcji i Zamojskich Zakładach Zbożowych sp. z o.o., w których miał 100% wartości udziałów oraz w podmiocie stowarzyszonym Elewator Sieradz spółka z o.o., w którym posiadał 26,73% udziałów. Ponadto Grupa Kapitałowa posiadała 10 akcji imiennych Warszawskiej Giełdy Towarowej S.A., stanowiących 1,2% kapitału zakładowego.

²⁰ Protokół z posiedzenia Rady Nadzorczej ELEWARR z 25 kwietnia 2019 r.

Za rok obrotowy 2016/2017 grupa kapitałowa ELEWARR wykazała stratę netto w wysokości 25.896 tys. zł (strata za poprzedni rok obrotowy wyniosła 91 tys. zł), w tym stratę netto w wysokości 30.081 tys. zł (strata za rok poprzedni wyniosła 131 tys. zł) spółki zależnej TDM „ARRTRANS” S.A. (dalej TDM ARRTRANS), w której ELEWARR posiadał 100% akcji.

Za rok obrotowy 2017/2018 grupa kapitałowa ELEWARR wykazała stratę netto w kwocie 39.176 tys. zł, w tym stratę netto TDM ARRTRANS w kwocie 22.235 tys. zł.

Straty netto TDM ARRTRANS wynikały z zobowiązań tej spółki wobec Skarbu Państwa w wysokości 13.003 tys. zł oraz utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania w wysokości 28.963 tys. zł (według stanu na koniec roku obrotowego 2017/2018) w związku z decyzjami organów skarbowych, dotyczących nienależnie odliczonego podatku od towarów i usług w latach 2013-2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 163-218, 1452-1481, 1519)

W roku obrotowym 2016/2017 Spółka otrzymała dywidendę za rok 2016 w kwocie 0,1 tys. zł z tytułu posiadanych 0,5% udziałów w Banku Spółdzielczym. Za rok obrotowy 2017/2018 ELEWARR otrzymał dywidendę w kwocie 311 tys. zł i za rok obrotowy 2018/2019 w kwocie 794,1 tys. zł od Zamojskich Zakładów Zbożowych sp. z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 110, 166, 252, 39, 593-596)

OCENA CZĄSTKOWA

Za rok obrotowy 2016/2017 ELEWARR wykazał zysk netto w wysokości 3.468 tys. zł, który przeznaczono na pokrycie strat z lat ubiegłych. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki uległa dalszemu pogorszeniu w roku obrotowym 2017/2018, co spowodowane było głównie niekorzystną sprzedażą rzepaku (niskie ceny) na podstawie terminowych umów sprzedaży zawartych pod koniec roku obrotowego oraz nierozliczeniem końcowym niektórych tych umów. Doprowadziło to do poniesienia przez ELEWARR straty netto w wysokości 17,2 mln zł. Na wynik finansowy za rok obrotowy 2018/2019 w wysokości 928 tys. zł wpływ miało [...] oraz sprzedaż składników majątku trwałego. Zysk netto za rok obrotowy 2018/2019 przeznaczono na pokrycie strat z lat ubiegłych. Biorąc pod uwagę stratę netto za rok obrotowy 2017/2018 i zysk netto za rok obrotowy 2018/2019, który pokrył tylko w niewielkiej części straty poniesione w poprzednich latach, osiągnięcie wymiernych efektów dla działalności ELEWARR jest możliwe, zdaniem NIK, jedynie przez zmianę koncepcji funkcjonowania Spółki i określenie zadań pozwalających na zwiększenie jej znaczenia na rzecz stabilizacji rynków rolnych, co umożliwi znacząco poprawę wyników finansowych.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Działania w zakresie skupu i przechowywania zbóż oraz rzepaku

3.1. Na rok obrotowy 2016/2017 ELEWARR zaplanował zakup zbóż w wysokości [...] i rzepaku w wysokości [...], na rok 2017/2018 odpowiednio [...] i [...] oraz na rok 2018/2019 odpowiednio [...] i [...].

W poszczególnych latach obrotowych skupiono odpowiednio:

- 194 tys. ton w roku obrotowym 2016/2017 (w tym najwięcej pszenicy, 92 tys. ton, rzepaku 50 tys. ton oraz kukurydzy 33 tys. ton),
- 338 tys. ton w roku obrotowym 2017/2018 (w tym 196 tys. ton pszenicy, 82 tys. ton rzepaku oraz 31 tys. ton żyta),
- 239 tys. ton w roku obrotowym 2018/2019 (w tym 97 tys. ton pszenicy, 73 tys. ton, 51 tys. ton rzepaku oraz kukurydzy 29 tys. ton).

Jak wyjaśnił Prezes ELEWARR, różnice w wielkości skupu w roku obrotowym 2017/2018 wynikały głównie z zakupu w celu realizacji umów sprzedaży i przechowywania²¹ państwowych rezerw [...] zawartej z Agencją Rezerw Materiałowych. W roku obrotowym 2018/2019 Spółka nie dokonała takiego zakupu.

(dowód: akta kontroli str. 1041-1044, 1122-1159, 1273-1322)

²¹ Umowa z dnia 23 października 2017 r. nr BRZ-4203-zb-1/2017 i BRZ-4203-zb-7/2018.

W okresie lipiec-wrzesień 2016/2017, 2017/2018 oraz 2018/2019 ELEWARR zakupił odpowiednio: [...] zbóż i rzepaku ([...] całego skupu), [...] ([...]) oraz [...] ([...]). Jak poinformował Prezes Zarządu ELEWARR: „*aktywność Spółki w zakresie skupu i przechowywania w okresie późniejszym jest zdecydowanie niższa i wynika z dużo mniejszej podaży zbóż w tym okresie, możliwości finansowych oraz wolnej powierzchni składowej.*”

(dowód: akta kontroli str. 1045, 1049-1050)

Skup zbóż i rzepaku finansowany był przez Spółkę ze środków własnych i kredytów bankowych. W okresie objętym kontrolą Spółka na zakup zbóż i rzepaku wydatkowała [...] ze środków własnych oraz wykorzystła [...] ze środków kredytu na ten cel. W roku obrotowym 2016/2017 do magazynów Spółki zboże dostarczane było przez [...] dostawców, w roku obrotowym 2017/2018 przez [...] dostawców oraz w roku obrotowym 2018/2019 - [...] dostawców. Głównymi dostawcami do magazynów Spółki byli producenci rolni (91% zrealizowanych dostaw).

(dowód: akta kontroli str. 1047, 1126, 1208-1213)

3.2. Na rok obrotowy 2016/2017 ELEWARR zaplanował sprzedaż [...] zbóż i [...] rzepaku, na rok 2017/2018 - [...] zbóż i [...] rzepaku oraz na rok 2018/2019 [...] zbóż i [...] rzepaku. Spółka w poszczególnych latach obrotowych sprzedała:

- 244 tys. ton w roku obrotowym 2016/2017 (w tym najwięcej pszenicy, 133 tys. ton, rzepaku 49 tys. ton oraz kukurydzy 29 tys. ton),
- 292 tys. ton w roku obrotowym 2017/2018 (w tym 192 tys. ton pszenicy, 75 tys. ton rzepaku oraz 7 tys. ton jęczmienia),
- 267 tys. ton w roku obrotowym 2018/2019 (w tym 100 tys. ton pszenicy, 74 tys. ton, rzepaku 49 tys. ton oraz kukurydzy 29 tys. ton).

Odbiorcami były podmioty eksportujące zboża, zakłady przetwórstwa tłuszczowego przetwarzające rzepak oraz firmy z sektora przetwórstwa młynarskiego i wytwórnie pasz. Dochód ze sprzedaży zbóż, rzepaku i pozostałych towarów za rok obrotowy 2016/2017 wyniósł 29.381 tys. zł (wskaźnik marży handlowej wyniósł 12,7%), za rok obrotowy 2017/2018 – dochód wyniósł 7.325 tys. zł (2,5%), a za 2018/2019 – 23.314 tys. zł (8,6%). W badanym okresie największą marżę Spółka uzyskała ze sprzedaży rzepaku - [...] i kukurydzy - [...]²².

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki: „*różnice w wielkości skupu i sprzedaży za lata 2017/2018 wynikają w głównej mierze z dużych zakupów na potrzeby ARM. W latach 2018/2019 takich zakupów Spółka nie dokonywała. Różnice w sprzedaży wynikają z możliwości rotacji poszczególnych gatunków zbóż będących w dyspozycji ARM oraz możliwości skupu poszczególnych gatunków zbóż z przeznaczeniem na rotację.*”

(dowód: akta kontroli str. 90, 234, 373, 1047, 1126, 1161-1169)

3.3. Ponadto ELEWARR świadczył usługi na rzecz innych podmiotów. Spółka w roku obrotowym 2016/2017 świadcząc usługi przechowywania na rzecz innych podmiotów, przyjęła do swoich magazynów 181 tys. ton zbóż i rzepaku, w tym 122 tys. ton zbóż, 43 tys. ton kukurydzy oraz 14 tys. ton rzepaku. W roku obrotowym 2017/2018 Spółka przechowywała łącznie 308 tys. ton, w tym 266 tys. ton zbóż, oraz 41 tys. ton rzepaku, a w roku obrotowym 2018/2019 łącznie 177 tys. ton, w tym 126 tys. ton zbóż, oraz 48 tys. ton rzepaku. Spółka świadczyła usługi przechowywania głównie dla podmiotów, które wynajmowały powierzchnię przechowalniczą na długie okresy składowania. Spółka w badanym okresie realizowała również umowy przechowywania państwowych rezerw na rzecz ARM.

²² W badanym okresie największą marżę Spółka uzyskała ze sprzedaży kukurydzy - średnio [...].

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki: „Spółka miała mieć charakter spółki przechowalniczej i takie są nadal oczekiwania władz w sektorze rolnictwa. Obecne stawki dotyczące przechowywania zbóż na rzecz ARM są mało opłacalne pod względem ekonomicznym.” „Zarząd dąży do uzyskania równowagi w przychodach z tytułu marży handlowej i wpływów z długoterminowego składowania w celu dywersyfikacji ryzyka. (...)”.

(dowód: akta kontroli str. 89-90, 233, 369-370, 1046-1150, 1161-1169, 1209, 1529)

Jak poinformował Prezes Zarządu Spółki: „Okolo [...]7 powierzchni całkowitej (683 tys. ton) zarezerwowane jest na potrzeby Spółki, reszta jest rezerwowana dla Agencji Rezerw Materiałowych oraz podmiotów z którymi podpisano umowy długoterminowego składowania (...). Zwiększenie poziomu składowania zbóż na rzecz ARM wpłynęło na ograniczenie powierzchni dostępnej dla innych podmiotów. Głównym powodem trudności w uzupełnianiu magazynów jest dynamiczny wzrost powierzchni przechowalniczej u producentów rolnych.”

Pojemność magazynowa Spółki według stanu na koniec roku obrotowego 2016/2017 i 2017/2018 wyniosła 632 tys. ton, a na 2018/2019 – 682 tys. ton (pojemność wzrosła o 50 tys. ton na skutek włączenia powierzchni magazynowej w Koronowie). Średnioroczne wykorzystanie magazynów (zasyp)²³ w 2016/2017 wyniósł 265 tys. ton, co stanowiło 42% pojemności magazynowej²⁴, w 2017/2018 r. zasyp wyniósł 359 tys. ton (wykorzystano 57% pojemności magazynowej), a w 2018/2019 zasyp wyniósł 424 tys. ton (tj. 62%). Wykorzystanie magazynów po okresie zbiorów na dzień 30 listopada 2017 r., 2018 r. oraz 2019 r. wyniosło odpowiednio 424 tys. ton (67% pojemności magazynowej), 503 tys. ton (80%) oraz 493 tys. ton (72%).

W 2003 r. kwalifikowana powierzchnia przechowalnicza w gospodarstwach producenckich wynosiła około 5.000 tys. ton, a do końca 2016 r. wzrosła ona do ok. 20.000 tys. ton. Łącznie z powierzchnią będącą w dyspozycji firm przetwórczych i handlowych powierzchnia przechowalnicza w kraju szacowana była na około 27.000 tys. ton.

(dowód: akta kontroli str. 1043, 1048, 1050, 1126, 1557, 1817-1824; 2309-2310)

Na okoliczność przedstawionych wielkości powierzchni przechowalniczej w kraju Prezes Zarządu Spółki podał, że: „udział ELEWARR w branży przechowywania zbóż i rzepaku szacowany jest na ok. 4,5 % w skali kraju z czego na rzepak przypada ok. 2,8%. W skupie i sprzedaży wielkości te przedstawiają się następująco: dla zbóż ok. 1,0-1,5 %, dla rzepaku ok. 2,5- 3,0 %.”²⁵

(dowód: akta kontroli str. 1122)

W latach objętych kontrolą Spółka nie eksportowała i nie importowała zbóż oraz rzepaku. W latach 2016-2019 Spółka dokonała wewnątrzspółnotowej dostawy żyta na rynek niemiecki w łącznie 1,9 tys. ton.

(dowód: akta kontroli str. 1192-1193, 1209)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości polegające na:

1) nierzetelnym podaniu w dokumencie danych przez pracowników ELEWARR, zatrudnionych w Oddziale w Gądkach k/Poznania, dotyczących udziału

²³ Zbożami i towarami składowanymi przez Spółkę.

²⁴ Jest to zasyp liczony przy wykorzystaniu przelicznika gęstości dla pszenicy wynoszącej 76 kg/hl. Faktyczne wykorzystanie powierzchni jest o ok. 15 -20% wyższe ze względu na różną gęstość składowanych towarów, na właściciela towaru (powierzchnia wynajęta pełnymi komorami), podział wg roczników pochodzenia dla ARM, składowanie mleka w proszku na paletach w magazynach płaskich) w ramach interwencji ARR.

²⁵ Do obliczeń Spółka przyjęła m.in. założenia dotyczące: całkowitego obrotu towarowego zbóż i rzepaku oraz całkowitą pojemność elewatorów i magazynów Spółki w porównaniu do całkowitego obrotu towarowego.

zanieczyszczeń w rzepaku sprzedanym na podstawie umowy nr [...] z dnia 9 maja 2018 r. w łącznej ilości [...]. Zgodnie z § 3 ust. 1 ww. umowy, jakość rzepaku była ustalana w magazynie kupującego, a dokumentem rozliczenia był dokument badania rzepaku dokonanego w siedzibie odbiorcy. Strony ustaliły w umowie cenę za tonę w wysokości [...], normę zanieczyszczenia do [...] i potrącenia w przypadku przekroczenia tej normy oraz postanowiły, że waga i ostateczna jakość będzie określona na dowodzie przyjęcia towaru w magazynie kupującego. Odbiorca zakwestionował jakość rzepaku dostarczonego na podstawie ww. umowy. W związku z przekroczeniem parametrów jakościowych rzepaku strona podmiotowa umowy zastosowała potrącenia w kwocie [...], które zostały zgodnie z umową zaakceptowane przez ELEWARR.

Kontrola doraźna przeprowadzona w dniu 7 czerwca 2018 r. przez pracowników Centrali ELEWARR (na polecenie Zarządu Spółki²⁶) wykazała, że zanieczyszczenie rzepaku było powyżej [...] oraz fakt podania przez pracowników Oddziału w Gądkach k/Poznania nierzetelnych danych w dokumentach wydania towaru. W stosunku do pracowników Oddziału w Gądkach k/Poznania odpowiedzialnych za podanie nierzetelnych danych w dowodach wydania towaru zastosowano odpowiednie sankcje dyscyplinarne.

(akta kontroli str. 2316-2334, 2354-2355, 2369-2399, 2425-2458, 2634-2635)

W sprawie niedokonania zawiadomienia do organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa przez pracowników magazynu w Kępnie w przedmiocie nierzetelnego podania danych w dokumencie były Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że: „ (...) uznałem, że ewentualne zawiadomienie powinien złożyć dyrektor (...), jako najbardziej uprawniony, gdyż w przedstawionych opiniach z kontroli najbardziej naruszono jego wizerunek. Takie oświadczenie przekazałem mu ustnie przy wiceprezesie (...). Zatem zawiadomienie do organów było odłożone w czasie do chwili dalszych ustaleń”. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił w tej sprawie, że „Zarząd ELEWARR oparł się na decyzji poprzedniego Zarządu (...), którzy na posiedzeniu Rady Nadzorczej w połowie 2018 r. postanowili o zamknięciu sprawy z uwagi na treść umowy (...), która wyraźnie wskazywała jako wiążącą jakość u odbiorcy towaru, a nie na wydaniu w ELEWARR.”

(akta kontroli str. 2403, 2553, 2635)

2) zawarciu przez ELEWARR Oddział w Gądkach k/Poznania [...] umów sprzedaży na łącznie [...] pszenicy konsumpcyjnej: z dnia [...] nr [...] i z dnia [...] nr [...], w których ustalono, że płatność nastąpi w terminie [...] od dnia wydania towaru, co spowodowało, że na rzecz ELEWARR nie dokonano zapłaty w kwocie [...]. Było to niezgodne z § [...] zarządzenia nr [...] Zarządu ELEWARR z dnia [...] 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu sprzedaży zbóż w Spółce ELEWARR sp. z o.o., który stanowił, że: „wydanie zakupionego towaru może nastąpić po dokonaniu przedpłaty 100% ustalonej ceny sprzedaży i okazaniu dowodu zapłaty, a w przypadku odbioru partiami odpowiednio wydanie partii po okazaniu dowodu zapłaty za partię która ma być wydana. W przypadku stałych sprawdzonych klientów dopuszcza się możliwość ustalenia terminu zapłaty do 21 daty dni od odbioru towaru”. Było to działanie niegospodarne.

ELEWARR przed 17 października 2018 r. zawarł z tym podmiotem w latach 2006–2007 cztery umowy handlowe. W sprawie przyczyn wydania towaru odbiorcy bez przedpłaty 100% ustalonej kwoty sprzedaży Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „(...) Dyrektor Oddziału w Gądkach napisał wniosek z prośbą o zgodę na transakcję do Spółki informujący o ilości, cenie ewidencyjnej i marży transakcji (...). Zarząd ELEWARR (...) podpisał zgodę na transakcję bez żadnych obostrzeń czyli np. przedpłata. Oddział nie miał żadnych podstaw i obowiązku aby odrzucić ofertę (...) albo zastosować przedpłatę.”

(akta kontroli str. 2477-2504, 2541, 2605, 2636)

²⁶ Protokół z kontroli doraźnej nr 4/2017- 2018 z dnia 11 lipca 2018 r.

W związku z niedokonaniem zapłaty przez kupującego na kwotę [...]7, Zarząd Spółki ELEWARR zawarł w dniu [...]7 ugodę pozasądową z obowiązkiem spłaty przez kupującego zadłużenia na kwotę [...]7 do dnia [...]7. Do dnia zakończenia kontroli zadłużenie na rzecz Spółki nie zostało przez kupującego uregulowane. Spółka skierowała sprawę na drogę postępowania sądowego.

Prezes wyjaśnił, że „(...) Ze względu na (...) deklarację uregulowania należności pod warunkiem przesunięcia terminu płatności Zarząd ELEWARR sp. z o.o. podpisał w dniu [...]7 ugodę (...). W związku z niewywiązaniem się z ugody jaką Zarząd ELEWARR sp. z o.o. zawarł z (...) skierowaliśmy sprawę na drogę sądową, uzyskaliśmy nakaz zapłaty obejmujący należność główną plus odsetki od dnia wymagalności. W tej chwili oczekujemy na klauzulę wykonalności w celu wyegzekwowania należności”.

(akta kontroli str. 2483-2504, 2541)

3) wyrażeniu zgody na sprzedaż [...]7 pszenicy konsumpcyjnej przez jednego członka Zarządu, tj. byłego Prezesa Zarządu, pomimo zgody wymaganej § 20 ust. 2 Aktu Założycielskiego, który stanowił, że do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych i niemajątkowych oraz podpisywania w imieniu Spółki uprawnieni są w przypadku Zarządu wieloosobowego łącznie dwaj członkowie Zarządu lub jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem. Dyrektor Oddziału w Gądkach k/Poznania zawarł umowę sprzedaży nr [...]7 z dnia [...]7 o wartości netto [...]7. Było to działanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 2505-2538, 2475-2476)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „Každy z członków Zarządu podpisując jako pierwszy projekt „za” sprzedażą miał w świadomości, że wniosek będzie ważny, gdy podpisze go drugi członek Zarządu bądź prokurent również wyrażający zgodę za sprzedażą. Nie było tutaj wyjątku milczącej zgody, że drugi członek Zarządu mógł nie podpisywać wniosku. (...) To na drugim członku Zarządu bądź prokurencie spoczywała ostateczna odpowiedzialność, czy projekt dokumentu ma zostać uznany za ważny i dalej procedowany.” „(...) Przez brak podpisu drugiego członka Zarządu, bądź prokurenta wniosek został wyeliminowany z dalszego procedowania”.

Dyrektor Oddziału w Gądkach k/Poznania wyjaśnił, że: „Skoro pismo z wyraźną zgodą Prezesa zostało skierowane do Oddziału i Oddziałowi została udzielona zgoda na sprzedaż Dyrektor nie ma prawa podważać decyzji Szefa Zarządu Spółki ELEWARR nawet jeżeli są w piśmie jakieś braki formalne.”

(akta kontroli str. 2636-2637)

OCENA CZĄSTKOWA

Średnioroczne wykorzystanie powierzchni magazynowej przez Spółkę w latach objętych kontrolą zwiększyło się w stosunku do lat poprzednich. Spowodowane to było przede wszystkim zwiększeniem liczby świadczenia usług przechowania na rzecz dużych podmiotów oraz dla Agencji Rezerw Materiałowych. Udział ELEWARR na rynku przechowywania zbóż i rzepaku był nadal marginalny i wyniósł 4,5% w skali kraju.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące sprzedaży rzepaku i pszenicy konsumpcyjnej, które miały wpływ na wynik finansowy Spółki, świadczą o nieprawidłowym i nieskutecznym nadzorze Zarządu Spółki nad działalnością oddziałów Spółki, w szczególności Oddziału w Gądkach k/Poznania.

Zdaniem NIK uczestnictwo Spółki w Platformie Żywnościowej może przyczynić się do zwiększenia udziału ELEWARR w rynku przechowywania zbóż i rzepaku, a także wzmocnić jego rolę w stabilizacji rynków rolnych.

4. Realizacja wniosków pokontrolnych Najwyższej Izby Kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli „Nadzór Prezesa Agencji Rynku Rolnego nad ELEWARR sp. z o.o.” przekazała Zarządowi Spółki w wystąpieniu pokontrolnym²⁷ z dnia 26 lutego 2014 r. trzy wnioski pokontrolne.

4.1. Wniosek o dokonanie zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi, wynagrodzeń nienależnie pobranych przez członków Rady Nadzorczej i członków Zarządu Spółki został częściowo zrealizowany.

ELEWARR w kwietniu i w maju 2018 r., spośród 15 byłych członków Rady Nadzorczej, skierował do sądu jedenaście wniosków o wezwanie do ugody w przedmiocie zwrotu wynagrodzeń nienależnie pobranych przez byłych członków Rady Nadzorczej, wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia otrzymania wezwania do dnia zapłaty, w zakresie w jakim wypłacone wynagrodzenie przekraczało limity określone ustawą z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi²⁸ (dalej ustawa kominowa). Z dziesięcioma byłymi członkami RN nie zawarto ugody. Prezes Zarządu wyjaśnił, że „Składając zawiadania do próby ugodowej Spółka kierowała się okresem przedawnienia roszczeń wobec byłych członków Rady Nadzorczej. Członkowie Rady Nadzorczej zawiadani do próby ugodowej byli powołani do zasiadania w Radzie Nadzorczej wcześniej niż, członkowie Rady Nadzorczej wobec, których Spółka nie skierowała jeszcze zawiadania do próby ugodowej. Wszyscy zawiadani do próby ugodowej byli członkowie RN byli powołani w skład organu w 2008 roku, a więc okres przedawnienia części roszczeń wobec byłych członków minąłby w 2018 roku, kiedy to zawiadania zostały skierowane do Sądu. Aby temu zapobiec (i przerwać bieg przedawnienia) ELEWARR skierowała zawiadania do próby ugodowej do właściwych sądów. W przypadku pozostałych członków RN, którzy nie zostali zawiadani do próby ugodowej Spółka może bądź skierować takie zawiadanie, lub też zdecydować się od razu na skierowanie powództw, albowiem pozostaje jeszcze czas na dokonanie tych czynności”.

Do dnia zakończenia kontroli zawarto jedną ugodę pozasądową z Prezesem ELEWARR, który od 1 maja 2007 r. do 31 lipca 2007 r. pobrał wynagrodzenie w kwocie przewyższającej limit określony w ustawie kominowej o [...]7, jako były członek Rady Nadzorczej ELEWARR. Do dnia 28 lutego 2020 r. zostało zwrócone [...]7.

(akta kontroli str. 1809-1810, 2079-2080, 2084-2153)

Spółka, spośród pięciu byłych członków Zarządu, którzy pobrali nienależne wynagrodzenie, w lutym 2018 r. wystąpiła do sądu z pozwem przeciwko byłemu Prezesowi Zarządu o zapłatę kwoty [...]7 wypłaconego wynagrodzenia w zakresie w jakim wypłacone wynagrodzenie przekraczało limity określone ustawą kominową. W dniu 19 kwietnia 2019 r. sąd oddalił powództwo, stwierdzając, że ustawa kominowa nie miała zastosowania do ELEWARR. Spółka wniosła apelację do sądu wyższej instancji, który w dniu 24 stycznia 2020 r. oddalił apelację. W sprawie dopuszczalności skargi od powyższego orzeczenia Prezes wyjaśnił, że biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu „(...) w przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna jest dopuszczalna, natomiast nie jest jasne, czy skarga ta będzie możliwa biorąc pod uwagę inne podstawy formalne skargi kasacyjnej (...). Z tych względów decyzja w tej sprawie zapadnie po analizie uzasadnienia Sądu drugiej instancji.”

Roszczenia ELEWARR w odniesieniu do pozostałych czterech członków Zarządu z tytułu wypłaconego nienależnie wynagrodzenia uległy przedawnieniu w 2014 r. (trzy przypadki) i w 2017 r. (jeden przypadek). W sprawie przyczyn niewystąpienia przez Spółkę z powództwem o zapłatę przeciwko pozostałym czterem byłym

²⁷ Wystąpienie pokontrolne znak K/13/002 KRR-4111-01-02/2013.

²⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 2136.

członkom Zarządu Prezes wyjaśnił, że „W 2014 roku w skład Zarządu wchodził (...), którego wynagrodzenie również przekraczało wynagrodzenie dopuszczone ustawą kominową. Spółka nie ma dokumentów świadczących o tym dlaczego wskazany członek Zarządu nie skierował powództw do byłych członków Zarządu. Jedynie na podstawie protokołu z rozprawy w sprawie z powództwa ELEWARR przeciwko (...) można stwierdzić, że (...) uznawał, że ustawa kominowa nie ma zastosowania do ELEWARR i w związku z tym nie wystąpił na drogę prawną dochodzenia roszczeń od byłych członków Zarządu”.

(akta kontroli str. 1752-1756, 1773-1775, 1810-1811, 1900-1902, 2080, 2202-2233)

4.2. Wniosek o podjęcie, wraz z organem właścicielskim Spółki, czynności zmierzających do ustalenia wynagrodzenia dla członków Zarządu zgodnego z ustawą z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi został zrealizowany.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników uchwałą nr 4 z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia pełnomocnika ZW ELEWARR do reprezentowania Spółki w umowach o pracę z prezesem i wiceprezesem Zarządu, ustalenia zasad wynagradzania i warunków zatrudnienia, zmiany umowę o pracę z dnia 25 listopada 2013 r. zawartej z wiceprezesem Zarządu Spółki, zmienionej aneksem z dnia 17 czerwca 2014 r. oraz ustalenia wzoru aneksu do umowy o pracę wiceprezesa Zarządu Spółki, uchwaliło zasady wynagradzania i warunki zatrudnienia byłego prezesa Zarządu Spółki oraz członków Zarządu Spółki w formie wzoru umowy o pracę, ustalając zasady wynagradzania zgodne z przepisami ustawy kominowej oraz ustanowiło pełnomocnika ZW do reprezentowania Spółki oraz upoważnienia do zawarcia w jej imieniu umów o pracę.

W sprawie realizacji powyższego wniosku pokontrolnego ponad dwa lata od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, Prezes wyjaśnił, że: „Zgromadzenie Wspólników (...) podejmowało i podejmuje uchwały w powyższym zakresie. Zarząd ELEWARR nie ma wiedzy w tym temacie. Można jedynie domniemywać, że Zgromadzenie Wspólników w okresie przed 1 marca 2016 r. z jakiś względów nie widziało potrzeby stosowania ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.”

(akta kontroli str.1884, 2083, 2292-2308)

4.3. Wniosek o podjęcie skutecznych działań w celu poprawy wykorzystania potencjału przechowalniczego Spółki został zrealizowany.

Pojemność magazynowa Spółki według stanu na dzień 30 września 2013 r. wyniosła 624,5 tys. ton. Pojemność magazynowa Spółki według stanu na koniec 2017 r. wyniosła 632,2 tys. ton, a na koniec 2018 r. i 2019 r. 682,2 tys. ton.

Średnioroczny zasyp magazynów ELEWARR zbożami i towarami składowanymi przez Spółkę w 2010 r. wyniósł 273,8 tys. ton (pojemność magazynowa była wykorzystana w 42,6%); w 2011 r. zasyp wyniósł 208,1 tys. ton (wykorzystano 33,2%), w 2012 r. zasyp wyniósł 233,3 tys. ton (wykorzystano 37,4%).

Średnioroczny zasyp magazynów ELEWARR wyniósł w 2013 r. 37,3% pojemności magazynowej Spółki, w 2014 r. - 41,5%, w 2015 r. - 45,9%, w 2016 r. - 49,0%, w 2017 r. - 42,8%, w 2018 r. - 63,0%, a w 2019 r. - 59,4%²⁹.

(akta kontroli str. 2309, 1817-1824)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

²⁹ Podawana przez Spółkę wielkość wykorzystania powierzchni magazynowej (zasyp %) odnosi się do masy (w tonach) składowanych wszystkich asortymentów. Powierzchnia normatywna magazynowa liczona jest dla pszenicy.

Zarząd ELEWARR zrealizował dwa wnioski pokontrolne, wniosek o dokonanie zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi, wynagrodzeń nienależnie pobranych przez byłych członków Rady Nadzorczej i byłych członków Zarządu Spółki, został zrealizowany częściowo. W stosunku do 11 byłych członków Rady Nadzorczej i jednego byłego członka Zarządu podjęto działania w celu zwrotu nienależnie pobranych wynagrodzeń. Roszczenia Spółki przedawniły się w stosunku do pozostałych czterech byłych członków Zarządu.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

1. Skuteczne wyegzekwowanie należności z tytułu sprzedaży [...] przez Oddział Spółki w Gądkach k/Poznań.
2. Wzmocnienie nadzoru nad działalnością oddziałów Spółki, w tym Oddziału Spółki w Gądkach k/Poznań

Wobec podjęcia działań w sprawie nierzetelnego podania w dokumencie wydania towaru danych dotyczących udziału zanieczyszczeń w rzepaku Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosku pokontrolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2020 r.

Kontrolerzy
Dariusz Marszałek
Główny specjalista kp.

/-/
podpis

Elżbieta Grzeszczyk
Główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/
podpis

/-/
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Marek Adamiak, p.o. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi

.....
Podpis

